

در روزهای اخیر دوستداران بهرام بیضایی به دلیل هجمه‌ای که روزنامه کیهان در مورد این هنرمند داشته است، غمگین و خشمگین هستند اما در کنار این خبر غم‌انگیز، خبری خوشحال‌کننده هم در راه است؛ چاپ کتاب تازه‌ای از بیضایی.

مدیر انتشارات روشنگران و مطالعات زنان؛

به گزارش اسپاداناخبر به نقل از روزنامه اعتماد؛ در روزهای اخیر دوستداران بهرام بیضایی به دلیل هجمه‌ای که روزنامه کیهان در مورد این هنرمند داشته است، غمگین و خشمگین هستند اما در کنار این خبر غم‌انگیز، خبری خوشحال‌کننده هم در راه است؛ چاپ کتاب تازه‌ای از بیضایی. شش سال از سفر بهرام بیضایی به خارج از کشور می‌گذرد و حالا ناشر همیشگی کتاب‌های او خبر می‌دهد که کتاب تازه‌ای از این هنرمند و پژوهشگر منتشر می‌شود. شهلا لاهیجی، مدیر انتشارات «روشنگران و مطالعات زنان» که به تازگی از سفر خارج از کشور بازگشته است، خبر می‌دهد که در جریان این سفر، کتاب تازه‌ای از بهرام بیضایی را آورده تا در انتشارات «روشنگران و مطالعات زنان» منتشر کند. لاهیجی درباره این کتاب به «اعتماد» می‌گوید: «سفر شب» فیلمنامه‌ای است از آقای بیضایی که برای نخستین بار منتشر می‌شود. آقای بیضایی این فیلمنامه را سال‌ها قبل نوشته و داستان آن درباره سفری است که در طول یک شب انجام می‌شود و طی آن اتفاقاتی رخ می‌دهد. لاهیجی بهتر می‌داند آرایه توضیحات جزیی درباره این کتاب را به آینده موکول کند و درباره زمان احتمالی انتشار آن می‌گوید: «امیدوارم این کتاب پیش از سال نو منتشر شود. البته لازم است آقای بیضایی آن را بازنگری کند تا نسخه نهایی کتاب، بدون هیچ مشکلی منتشر شود.» اما این تنها خبر لاهیجی درباره آثار بیضایی نیست. نمایشنامه مشهور «فتح نامه کلات» بهرام بیضایی به زبان انگلیسی ترجمه و منتشر شده و لاهیجی احتمال می‌دهد که شاید بیضایی این نمایشنامه را در آمریکا به انگلیسی اجرا کند. این نمایشنامه که جزو آثار ستایش شده بیضایی است، با ترجمه منوچهر انور منتشر شده است. همان مترجمی که ۱۹ سال پیش، دیگر نمایشنامه بیضایی «مرگ یزدگرد» را به انگلیسی ترجمه کرده بود. بیضایی آن زمان از منوچهر انور خواست تا برای نسخه سینمایی «مرگ یزدگرد» زیرنویس انگلیسی بگذارد و بعدتر هم قرار شد این ترجمه از محدوده زیرنویس فراتر برود و به ترجمه کاملی از نمایشنامه تبدیل شود و اینچنین بود که بعد از چند ویرایش، نمایشنامه «مرگ یزدگرد» به زبان انگلیسی ترجمه شد و همین نسخه ترجمه شده از سوی انتشارات «روشنگران و مطالعات زنان» منتشر شد. «مرگ یزدگرد» بعدتر در انگلستان و به زبان انگلیسی اجرا شد. ترجمه این نمایشنامه در انگلستان اجرای موفقی داشت و آن گونه که انور گفته است از روی این ترجمه، به تازگی «مرگ یزدگرد» را به فرانسه هم برگردانده‌اند. انور برای ترجمه نمایشنامه «فتح نامه کلات» که در قیاس با «مرگ یزدگرد» اثر دشوارتری هم به شمار می‌رود، با بیضایی به توافق رسید که بعضی جملات، ویرایش و حذف یا اضافه شود. بر همین اساس در مواردی بعضی از دیالوگ‌ها جابه‌جا و بعضی گفتارهای طولانی هم کوتاه‌تر شد اما به گفته او، هیچ صحنه‌ای به تمامی حذف نشده است. این کتاب شهربور امسال منتشر شد. «فتح نامه کلات» هرچند یکی از درخشان‌ترین آثار بیضایی است اما تاکنون اجرای صحنه‌ای نشده است و برخی معتقدند اجرای این نمایشنامه به دلیل پیچیدگی‌هایش، کار بسیار دشواری است. سال‌ها پیش دکتر علی رفیعی علاقه‌مند بود این نمایشنامه را به صحنه بیاورد اما به دلیل برخی مشکلات، این موضوع منتفی شد. بهرام بیضایی که کمتر از یک ماه دیگر شمع تولد هفتاد و هشتمین سالگی‌اش را خاموش می‌کند، شش سال پیش به دعوت دانشگاه استنفورد آمریکا برای برگزاری یک دوره آموزشی به این کشور سفر کرد. شاید آن زمان در میان علاقه‌مندان او کمتر کسی تصور می‌کرد این سفر این اندازه طولانی شود اما ظاهراً هنوز خبری از بازگشت این هنرمند نیست. او در آمریکا روزهای شلوغی دارد؛ نمایش‌های «گزارش اردوایرف»، «گزارش آرش»، «طرب‌نامه» و «جانا و بلا دور» را با گروهی از بازیگران ایرانی در آمریکا به صحنه برده است. همچنین بعد از سفر او کتاب «هزار افسان کجاست» که اثری پژوهشی درباره هزار و یک شب است، از سوی انتشارات «روشنگران و مطالعات زنان» منتشر شده است. پس از روی کار آمدن دولت تدبیر و امید، حجت‌[ایوبی، رییس سازمان سینمایی در نخستین گفت‌وگوهایش خود تاکید کرد که یکی از برنامه‌ها، فراهم

آوردن شرایط فیلمسازی برای هنرمندانی مانند بهرام بیضایی و ناصر تقوایی است با همه اینها بیضایی همچنان دور از سرزمین مادری است و فعلا هم خبری از بازگشتش نیست و از عمر این دولت هم چند ماهی بیشتر نمانده است. اما در چند روز گذشته، انتشار اخباری درباره برگزاری یک جایزه نمایشنامه‌نویسی به نام بیضایی، خشم حسین شریعتمداری، مدیر مسوول روزنامه کیهان را برانگیخت و نتیجه آن نگارش مطلبی با ادبیات ویژه خودش در روزنامه‌اش بود. هجمه او اما بی‌پاسخ نماند و تعدادی از هنرمندان با نگارش یادداشت‌هایی در صفحات شخصی خود نسبت به آن واکنش نشان دادند. پرستویی در یادداشت خود خطاب به شریعتمداری نوشته است: « شما می‌دانید راجع به چه کسی حرف می‌زنید؟ واقعا چگونه به خودتان اجازه می‌دهید که در مورد استاد مسلم عرصه ادبیات و نمایش و مدافع فرهنگ پارسی، استاد بهرام بیضایی حرفی بزنید؟ و بنده هم قرار نیست، ایشان را به کسی بشناسانم. چون همه ملت ایران، چه مردم عوام و چه فرهنگیان و اهل ادب و نمایش و کسانی که دل‌شان برای ایران زمین می‌تپد، او را خوب می‌شناسند. فقط به شما یادآور می‌شوم و از یک اثر از استاد نام می‌برم، فیلمنامه، فیلم سینمایی (روز واقعه) غیر از سینما، یکی از افتخارات صداوسیما ایران است، که هرساله در ایام دهه محرم، به مناسبت شهادت امام حسین (ع) نشان می‌دهد. از خدای بزرگ خواهانم که سایه استاد بیضایی را از سر فرهنگ و هنر ایران زمین کم نکند.» تینا پاکروان هم دیگر هنرمندی است که در دفاع از بیضایی در یادداشت اینستاگرامی خود نوشت: «حمله امروز کیهان به یک استاد و اسطوره صدای خفته در حنجره‌مان را فریاد می‌کند. چه کسی از ایران فرار کرده که شما چنین گستاخانه و بی‌مهابا از فرار می‌گویید؟ کسی که بیش از همه دلش برای ایران و ایرانی و زبان پارسی تپید و بیش از شمارگان سن شما تعداد آثارش است که یکی از یکی بیشتر ایرانی است و عاشق این مرز و بوم.» این کارگردان سینما در ادامه آورده است: «اینکه او امروز اینجا نیست از بی‌عرضگی کسانی است که تا بود به چوب تهمت و افترا زندنش و چون رفت دو پاره شدند. کسانی چون شما به فحاشی و تهمت ادامه دادند (مطابق معمول همیشه) و کسان دیگری به دست و پایش فتادند که برگرد و بساز، آنهم نه از سر عشق به استاد و این سینما بلکه بیشتر به دنبال ستاره‌ای بر دوش‌شان بودند نشان پیروزی در قدرت بازگرداندن او به وطنش که هنوز و همیشه دلش برایش بیش از ما و شما می‌زند. افتخار کنید که هنوز بعد از سی و چند سال که از انقلاب می‌گذرد این همه عاشقان حسین نتوانستند متنی درخور او بنویسند که آن استاد نوشت و هنوز «روز واقعه» بهترین اثر عاشورایی شماست. بیرون از ایران هم در بهترین دانشگاه‌ها از ایران و فرهنگ ایرانی می‌گویند. استاد شما هنوز و همیشه برای من و امثال من در قله‌اید.»